І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII Ч. 179. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1960 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 179. VOL. LXVII.

НЮ ЙОРК МОБІЛІЗУЄ ВСЮ ПОЛІЦІЮ ДЛЯ ОХОРОНИ ХРУЩОВА

СКАСУВАЛИ ВІЛЬНІ ДНІ ДЛЯ ПОЛІЦИСТІВ І СКРІПИЛИ ПОЛІЦІЮ В МАНГЕТТЕНІ ВІДДІЛАМИ З ІНШИХ ЧАСТИН ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Комісар нюйоркської поліції Стіфен П. Кеннеді і головний інспектор Майкел Дж. Морфі зарядили мобілізацію поліції у Великому Ню Йорку, і від півночі з неділі на понеділок вся поліція буде в поготівлі та в службі, щоб охороняти 16-ох ракордонних визначних політиків, які прибудуть на засідання Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Найбільш охоронятимуть совєтського прем'єра Н. Хрущова, який прибуває на кораблі „Балтика". Крім нього приїжджає кубинський прем'єр Фідель Кастро, прем'єр Альбанії Мехмет Шегу, перший секретар комуністичної партії Болгарії Тодор Живков, прем'єр Мадярщини Янош Кадар, перший секретар комуністичної партії Польщі Владислав Ґомулка, президент Юґославії маршал Тіто, головний делеґат України до ОН Микола В. Подгорний, головний делеґат Білоруси — Кирило Мазуров, генераліссимус Домініканської Республіки Рафаель Трухілльо, президент Об'єднаної Арабської Республіки Абдель Нассер та інші головачі з держав комуністичних сателітів Москви. Представник поліції відмовився сказати, чи поліцисти дістали наказ із державного департаменту недозволити прем'єрові Хрущову і Кастрові вийти поза Мангеттен, коли б вони старалися це зробити, хоч їх повідомлено, що їм не вільно виходити поза цей острів. Поліцисти будуть робити службу у збільшеному числі впродовж цілого тижня, а офіцери поліції мусять бути до диспозиції команди поліції впродовж 24 годин дня і ночі. Всі поліцисти матимуть під час служби гумові палиці. В поготівлі будуть окремі поліційні відділи, які могли б кожної хвилини інтервеніювати там, де зайшла б потреба. Представники міської ради і совєтської аґенції Амторґ наглядають над відбудовою причалу ч. 73 при 25-ій вулиці при Східній ріці, який є найближчий до будинку Об'єднаних Націй, що є при 42-ій вулиці. Ця віднова напівзруйнованого причалу коштуватиме коло $30,000, і йдуть переговори, щоб ці видатки покрив СССР, бо місто не вживає цього причалу. Поліція дозволить пікетувати тільки в деяких районах. Не вільно буде мати демонстрантам київ, транспаренти мусять бути без жердок. Ворожі групи пікетувальників мусять бути у віддалених місцях. З небезпечного району заберуть коші на сміття та інші речі, які можна переносити. В тому районі відбудеться інспекція всіх протиатомових сховищ, щоб в них був порядок на випадок летунського алярму. Хрущов має приїхати в понеділок рано. Видано зарядження, на яку віддаль зможуть зближатися човни до совєтського корабля „Балтика", бо портові вантажники заповіли, що вони демонструватимуть на Східній ріці, щоб показати Хрущову ті написи, якими вони його вітатимуть, і щоб він міг почути ті слова, що впадуть на його адресу. Відділ поліцистів під командою офіцера повнитиме службу при вході до причалу ч. 73 вже від півночі з неділі на понеділок. Коло причалу в поготівлі стоятиме човен пожежної сторожі. Збільшено залогу причалу, якою командуватиме офіцер. Представник поліції заявив, що такої поліційної охорони не було в Ню Йорку, від коли існує це місто. Перенесення поліцистів до Мангеттену спричинить послаблення поліцейської безпеки в інших частинах Великого Ню Йорку, де залишені поліцисти мусять виконувати службу у збільшеному вимірі годин. Якщо б візита цих комуністичних гостей продовжилася на довший час, то нюйоркські поліцисти мусіли б дати з себе все, щоб запевнити місту безпеку.

НЮ ЙОРК ЗУСТРІНЕ ХРУЩОВА І ЙОГО САТЕЛІТІВ МАСОВИМИ ДЕМОНСТРАЦІЯМИ І ПІКЕТУВАННЯМИ

Ню Йорк. — Масові демонстрації і пікетування практично всіх прошарків населення цієї світової метрополії зустрінуть приїзд міжнародного злочинця, ката України і різника Будапешту, совєтського диктатора Нікіту С. Хрущова що разом зі своєю інтернаціональною клікою приїжджає до Ню Йорку в понеділок, 19-го вересня, на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що почнеться наступного дня, у вівторок 20-го вересня. Ряд американських організацій, включно з ветеранами і портовими робітниками і 24-ма національними групами чужоземного походження, готуються наполегливо до широких демонстрацій проти приїзду Хрущова й інших комуністичних диктаторів і проти їхніх виступів в ОН. У Ню Йорку створився окремий Американський Діловий Комітет, який має свою головну кватиру при 37 Вест 72-ій вул і який має координувати всю протестаційну і демонстраційну акцію. Один із головних організаторів цієї акції, Джастін МекКарті, заявив, що Хрущов має бути пікетований усюди, куди він прийде і де тільки він виступатиме.

Совєтський диктатор і кат України та багатьох інших народів, Нікіта С. Хрущов, і корабель „Балтика", на якому він приїжджає до Ню Йорку, щоб на сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй плюгавити Америку і волю та пропаґувати свою народовбивчу політику. Населення Ню Йорку приготовляється, щоб масовими законними демонстраціями зустріти того міжнародного злочинця та виявити свою опінію про нього.

Пікетування і демонстрації мають відбуватися в щонайбільшому порядку, щоб не дати комуністичній пропаґанді ніякого матеріялу для використовування його проти Америки. В осідку Поневолених Европейських Народів, що знаходиться напроти будинку Об'єднаних Націй при Юнайтед Нейшенс Пляза, відбудеться у вівторок дня 20 вересня в день відкриття Генеральної Асамблеї ОН, що в ньому братиме участь Хрущов разом з іншими комуністичними диктаторами, Зібрання Поневолених Европейських Народів з участю представників і колишніх прем'єрів і міністрів Албанії, Болгарії, Чехословаччини, Естонії, Мадярщини, Латвії, Литви, Польщі і Румунії. Метою цього зібрання буде натаврування комуністичних режимів у згаданих країнах. До протестаційної акції приєдналися теж і різні еміграційні кубинські організації, які хочуть демонструвати і проти Хрущова і передусім проти кубинського диктатора Фіделя Кастра, що приїжджає до Ню Йорку вже в неділю дня 18 вересня ц. р. Велика антихрущовська демонстрація відбудеться в суботу дня 17 вересня з нагоди 173-их роковин підписання американської Конституції в Сентрал Парку у Н.Йорку. В неділю вулицями Ню Йорку аж до будинку Об'єднаних Націй пройде демонстраційний похід з відповідними плякатами і транспарантами. На осідку Асамблеї Поневолених Европейських Народів будуть вивішені національні прапори цих поярмлених комунізмом країн.

ЗДА ПІДТРИМУЮТЬ ГАММЕРШИЛДА ПРОТИ МОСКВИ

ДЖ. ВОДСВОРТ НАЗИВАЄ „СОВЄТСЬКИЙ АҐРЕСИВНИЙ КОЛОНІЯЛІЗМ — БЕЗ ПРЕЦЕДЕНСУ В НАШИХ ЧАСАХ"

Об'єднані Нації. — З'єднені Держави, Англія і Франція, а також Арґентина і Туніся підтримали на Раді Безпеки Об'єднаних Націй в минулий четвер 15 вересня генерального секретаря Даґа Гаммершилда проти атаки, яку попереднього дня повів проти Гаммершилда СССР. Представник ЗДА Джеймс Водсворт заявив, що невдача місії Об'єднаних Націй в Конґо дала б вільну руку „різним державам" до безпосередньої акції на його терені, — за коментарями преси це була прозора погроза під адресою Москви, що ЗДА не придивлялись би байдуже совєтській пенетрації в Конґо, тільки повели б там безпосередню контракцію. На четверговому засіданні Ради Безпеки зголошено в справі Конґа дві резолюції: ЗДА в своїй резолюції закликають генерального секретаря ОН продовжувати його зусилля для здійснення резолюцій Ради з 14 і 29 липня та 9 серпня ц.р. та звертаються з закликом до всіх держав, щоб вони добровільно складали гроші до центрального допомогового Фонду для Конґа під управлінням Об'єднаних Націй; крім цього, американська резолюція противиться постачанню урядові Конґа окремими державами, поза акцією Об'єднаних Націй, таких матеріялів, які можуть бути вжиті для воєнних цілей, як теж противиться висиланню туди поза ОН своїх людей в будь-якому характері. Друга резолюція, зголошена совєтським представником Валеріяном Зоріним, закликає генерального секретаря ОН і командування військ ОН в Конґо, щоб вони заперестали втручатися у внутрішні справи Конґа й дали повну підтримку центральному урядові Конґа; совєтська резолюція є за безпосередню фінансову допомогу, передану до суверенної диспозиції конґолійському урядові. Зорін застерігся, що „сам Хрущов" заявив, що треба підтримувати авторитет Об'єднаних Націй, але цей авторитет — казав Зорін — найкраще підтримати „виправленням помилок", що їх поробив Гаммершилд і командування військами ОН в Конґо. Тому Зорін пропонує, щоб змінити військове командування в Конґо та щоб Гаммершилд і його репрезентація в Конґо всеціло підтримували центральний уряд Конґа з прем'єром Люмумбою. Проти Совєтів дуже гостро виступив Дж. Водсворт, розкривши, що під покришкою кампанії проти здогадних імперіялістів і колоніялістів — Совєти проводять власну пенетрацію в Конґо для цілей своєї власної політики. Водсворт висловив переконання, що африканські народи не дадуть обманути себе совєтською державою, „якої рекорд аґресивного колоніялізму є без прецедентсу в наших часах". Водсворт гостро натаврував „лайки й інвективи" та свідомі фальші, ширені совєтською пропаґандою у зв'язку з Конґо проти Об'єднаних Націй, їх генерального секретаря Гаммершилда, Америки і всього вільного світу. Гаммершилда взяли в оборону представники Англії і Франції, а також Маріо Амадео з Арґентини і Монґі Слім з Тунісії. Зокрема велике враження зробило натаврування туніським репрезентантом совєтських транспортів літаків і авт до Конґа, використовуваних для братовбивчої війни конґолійців проти конґолійців. — Засідання Ради Безпеки перервано до п'ятниці, щоб вислухати інших членів Ради та представників 5-х невтральних країн. Хоч між ними є виразні приятелі Москви і Люмумби, як ,напр. Ґвінея, проте не відомо, яке становище займуть вони з уваги на останні вістки з Конґа, що говорять про втрату влади Люмумбою.

До Вашинґтону приїдуть численні азійсько-африканські президенти і прем'єри

Об'єднані Нації. — У зв'язку з приїздом на сесію Генеральної Асамблеї президентів або прем'єрів численних давніх і новоповсталих країн Азії і Африки, передбачується їхні відвідини у Вашинґтоні. Проголошено прізвища 13-ох таких муринських достойників, що їх, мабуть, през. Айзенгавер запросить на збірне прийняття, не маючи часу, ні можливости конферувати й гостювати кожного з них зокрема. Але існує ще невирішене питання, як повестись у відношенні до президентів: єгипетського Гамаля Абдель Нассера, індонезійського Сукарна, югославського Тіта, голови держави Камбоджі, князя Нородона Шіганука, прем'єра Койрала з Непалю і марокканського наступника престолу Мулаї Гассана: всі вони приїздять як голови своїх делеґацій на сесію ОН. Звертають увагу що коли б приїхав також індійський прем'єр Неру, то було б цілком неможливо, щоб він був у Ню Йорку та не дістав запрошення приїхати до Вашинґтону, — коли ж його запрошено б, то було б образою і дискримінацією супроти інших названих президентів і прем'єрів, як би їх поминено. Ця справа спричинює у Вашинґтоні великий клопіт і над нею нараджуються в Білому Домі і державному департаменті.

Конґолійські вояки хотіли вбити Люмумбу, що віддався під опіку ОН

Леопольдвіл. — У дальшому ході боротьби за владу в Конґо прем'єр Патріс Люмумба далі втратив, а його противник президент Касавубу зискав. Хоч появились були поголоски в Леопольдвілі, що вірні Люмумбі війська арештували полковника Жозефах Мобуту, який проголосив владу армії до кінця цього року, проте ця вістка виявилась або цілком неправдивою, або ця подія була коротким епізодом. Мобуту відбув в Леопольдвілі пресову конференцію, на якій м. і. заявив, що він видав наказ совєтському, чеському й іншим „соціялістичним" дипломатичним представникам в Конґо забратись геть впродовж 48 годин, та що конґолійські військові стійки будуть поставлені перед комуністичними домівками. Однак ті комуністичні дипломати зіґнорували той заклик, а сам Мобута, мабуть, забув про свою погрозу. Зате він відніс перемогу над Люмумбою в головній військовій кватирі в Леопольдвілі. Коли Люмумба приїхав туди й виголосив палку промову з наміром перехилити на свій бік військовиків, вояки з племени балюба зняли крик і кинулися проти Люмумби, хотячи злінчувати його. Схвилювання серед тих вояків викликали вістки про звірства війська Люмумби в провінції Касай проти збунтованих балюбійців. Люмумба і його військовий міністер генерал Віктор Люндула схоронились в старшинській харчівні, але спроба злінчування його конґолійськими вояками повторилася коли вояки з Ґани вивели його і посадили до вантажного авта. На Лумумбі подерли сорочку і він був — за твердженням кореспондентів, вперше сильно перестрашений. Ген. Люндула втік задніми дверима і десь скривається, а дім, де живе Люмумба, стоїть під сильною охороною вояків ОН. В столиці французького Конґа,, Браццавілі, зараз почерез ріку Конґо, представники Катанґи підписали з представниками президента Касавубу умову, за якою Катанґа зрікається своїх самостійницьких тенденцій і готова належати до держави Конґа, якщо матиме автономію і якщо прем'єром перестане бути Люмумба. Касавубу розпустив парлямент і, мабуть, матиме в цьому успіх, бо гурт сенаторів, що зійшовся на наради, негайно розійшовся, почувши про розпорядок Касавубу. Неґативним моментом у тому розвитку подій в Конґо є вибух кривавої ворожнечі на терені спокійної до цього часу провінції Катанґа, де знову ворожі прем'єрові Чомбе племена вирізують своїх противників та навіть зайняли деякі містечка. Чомбе нарікає, що військо ОН не дозволяє йому висилати туди літаками своїх вояків та байдуже придивляється

Полк. Жозеф Мобуто

Ладж атакує Хрущова

Шикаґо. Республіканський кандидат на віце-президента Генрі Кебот Ладж, ведучи виборчу кампанію, в своїх виборчих промовах як головну проблему порушує закордонну політику і при цій нагоді атакує совєтського прем'єра Нікіту Хрущова. Ладж оповідає, як він минулого року їздив із Хрущовим по ЗДА, і як совєтський прем'єр говорив йому про те, що внуки Ладжа будуть жити під комуністичним режимом. Кандидат на віце - президента заявляє, що американці мають право на те, щоб бути щасливими в дусі своїх бажань, а не тих плянів, які їм обіцяє Хрущов, не так, „як про це говорить диктатор". Ладж оповідає слухачам, що комуністи хотіли б запанувати над світом, але це ніколи не здійсниться, бо жадна держава на світі не може цього зробити. Ладж промовляв вже в Пенсилвенії, Вест Вірджінії, Огайо і Иллиной.

ЗАКЛИК

Громадяни!

„Кат України" приїде 19 вересня 1960 р. до Ню Йорку. Українці мовчати не можуть.

Тому Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку, як Відділ Українського Конґресового Комітету Америки, спільно з усіми Організаціями Великого Ню Йорку й поблизьких місцевостей стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі і Коннектикат, рішили перевести демонстрації.

Наші демонстрації відбудуться:

НЕДІЛЯ, 18-го вересня 1960 р.: Похід по П'ятій Евню, від 42 до 69 Вул. — Парк Евню, де є будинок совєтського представництва до ОН.

Збірка: 3-та година пополудні, при 41 і 42 Вул. П'ята Евня, біля Головної Прилюдної Бібліотеки.

Підкреслюємо: Це буде виключно український похід. Інші національні групи (напр. мадяри) демонструють окремо, в іншій формі і порі.

ВІВТОРОК, 20-го вересня 1960 р.: Пікетування перед О. Н. Як відомо, в цьому дні відкривається осіння сесія О. Н. На відкриття прибуде Хрущов, разом з іншими комуністичними вожаками, в цьому і з секретарем КПУ, Подґорним.

Пікетування починаємо в 2-ій под. пополудні.

Наша участь у пікетуванні повинна бути масова й добре зорганізована.

Тому закликаємо Вас Усіх, не дивлячись **на те**, що вівторок є днем праці, взяти участь у пікетуванні. Не жаліймо труду й витрачених на те грошей, бо нашим виступом діємо в інтересі визволення поневоленого Українського Народу!

Хай сила нашого виступу — протесту перед представниками усього світу виявить їм „ката України" та його „соратників"!

Ню Йорк, 14 вересня 1960.

Комітет Об'єднаних
Українсько-Американських Організацій
міста Ню Йорку

Президент підписав закон про зменшення податків і будівельну програму

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 14-го вересня підписав кільканадцять нових законів, між якими найважливіші є закон про зменшення прибуткових податків від американських корпорацій, які працюють закордоном, і закон про федеральну допомогу будівельній програмі. Згідно з податковим законом федеральна скарбниця втратить від $20 мільйонів до $40 мільйонів річно внаслідок лібералізації податків від фірм, які працюють за кордоном. Великі фірми платять по 52 відсотки податків від своїх прибутків у ЗДА, а від прибутків із закордонних фірм вони платитимуть на стільки менше, скільки вони заплатили податку урядам тих країн, де знаходяться ті підприємства. Президент підписав і законопроєкт про федеральні видатки на будівельну програму.

Два бомбардувальники ЗДА зударились над Атлянтиком

Шаннон, Ірляндія. — З-посеред шістьох американських бомбардувальників типу Б-47, які у двох формаціях по три машини летіли з летунської бази в Пляттсбурґу в стейті Ню Йорку до американської бази Оксфордшайр в Шотляндії, два літаки зударились над відкритим океаном. Одна машина полетіла з висоти 33.000 стіп в море, а друга, сильно пошкоджена, встигла долетіти до Ірляндії і щасливо приземлитись на летовищі в Шанноні. Заалярмовані радіо-вісткою з третього літака — американські й англійські літаки та кораблі негайно поспішили на описане місце катастрофи, але не віднайшли слідів ані машини, ані трьох її членів залоги. Три члени сильно пошкодженого літака, який приземлився в Ірляндії, вийшли з зудару цілком ціло.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній президент Гаррі Труман** заявив журналістам в Ню Йорку, що республіканці в його стейті Мізурі і в інших стейтах висилають летючки, в яких виступають проти сенатора Кеннеді тому, що він є католиком. Труман сказав, що це діється проти волі віце-президента Ричарда М. Ніксона, що проти того, щоб з релігії кандидата робити виборчу проблему. Труман хвалив за це Ніксона.

● **Щоденник „Ди Чарлзтон Івнінґ Пост"** в Чарлзтоні, Південна Каролайна, в редакційній статті заявив, що підтримує кандидатуру Ніксона і Ладжа, бо той часопис волів „консерватизм Ніксона, а не радикалізм Кеннеді". Редакція щоденника гадає, що Ніксон переможе, і це буде добре для південних стейтів ЗДА.

● **Дружина** демократичного кандидата пані Джан Ф. Кеннеді заявила журналістам в Ню Йорку, що вона видає річно по $30,000 на сукні. Вона казала, що це республіканці поширюють такі вістки проти неї, подібно як це виступають і проти її чоловіка за те, що він є католиком.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ВИДАННЯ „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"

Разом з цим числом „Свободи" висилається спеціяльне видання його англомовного „Українського Тижневика", в цілости заповнене матеріялами, що відносяться до злочинів ката України Нікіти Хрущова у зв'язку з його приїздом на сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Крім розсилки цього числа разом зі „Свободою", його надруковано ще окремо в тисячах примірників і воно поширюватиметься під час антихрущовських демонстрацій і маніфестацій на вулицях Ню Йорку, як також між усіми делеґатами на сесію Генеральної Асамблеї ОН та дипломатами і урядовцями.

Західня Німеччина оскаржує комуністів у плянуванні аґресії

Бонн. — Західньо - німецький уряд твердить, що він дістав докази, що східньо - німецькі комуністи плянують збройну аґресію проти Заходу. З Східньої Німеччини втік на Захід капітан східньо - німецької армії Ґюнтер Альфонс Маліковскі, який привіз, м. і., приготовані вже друковані комуністичні летючки, призначені на випадок окупування західньо - німецьких міст. В одній такій летючці повідомляється про „визволення" західньо - німецьких громадян від „влади фашистів" та запевняється, що „армія робітників і селян не прийшла задля окупації і поневолення, а задля визволення своїх братів з-під влади фашистів". Західні чинники, не сумніваючись в автентичності такої комуністичної пропаґандивної літератури, легковажать її, бо Москві — кажеться в коментарях — повинно бути ясно, що всяка воєнна авантура збоку східньо-німецьких комуністів означала б вибух третьої світової війни. Урядуючий західньо-німецький віце-канцлер Людвіґ Ерґард конферував з американським амбасадором Волтером Давлінґом. Західньо-німецькі і західньо-альянтські чинники разом обмірковують контрзасоби проти нового наступу німецьких комуністів на свободу Західнього Берліну. Для заманіфестування твердости західньо - німецької політики, до Західнього Берліну прилетів президент Західньої Німеччини Гайнріх Любке на триденні відвідини. Комуністи кричать, що це „нова провокація".

У СВІТІ

● **На Формозі,** в осідку уряду Вільного Китаю, колишній посадник столиці того острова Тайпей, Генрі Као Ю-шу, заявив що він здійснюватиме плян засновати китайську Демократичну партію, яка позбавила б політичного монополю керівної і єдиної до цього часу політичної партії Куомінтанґу. Уряд Чіянґ Кай-шека арештував недавно лідера того опозиційного демократичного руху, Лей-чена, і заповів, що судитиме його за „підбурювання до бунту". Китайські демократи — теж про-американські й антикомуністичні.

● **Президент Ґвінеї,** Секу Туре, відвідавши Москву і Пейпінґ, добився в Пейпінґу довготермінової позики у висоті $25 мільйонів. Ґвінея — перша і єдина покищо муринська держава, яка зірвала зв'язки із колишньою своєю колоніяльною державою Францією та нав'язала їх з комуністичними країнами. Комунофіл Секу Туре заявив недавно кол. губернаторові Ню Йорку Авереллові Гарриманові, який їздив до Африки, що він „не любить, як його називають комуністом".

● **„Балтику"**, совєтський пасажирський корабель, яким пливе Нікіта Хрущов до Ню Йорку в товаристві шістьох сателітських прем'єрів і 30-ох совєтських „промінентів", супроводить совєтський підводний човен. Він появився недалеко „Балтики" на Атлянтику, як тільки завернули два совєтські кружляки, що проводили „Балтику" на Балтійському морі до Англійського каналу.

● **У Банґкоку,** столиці південно - азійської держави Сіяму, вже близько місяць перебувають в готелях 270 жінок і дітей американських службовиків, які втекли з сусіднього Ляосу, коли стався там військовий комунофільський переворот. Утримання тих втікачів коштує Америку щоденно по $5,000.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

На приїзд ката України

Нікіта Хрущов, диктатор Совєтського Союзу, збудованої на руїнах захоплених підступом і розбоєм вільних колись двох десятків країн рабовласницької комуно - московської імперії, приїжджає до Об'єднаних Націй в Ню Йорку. Ми не маємо нічого проти Хрущова в Об'єднаних Націях. Навпаки. Але він повинен бути приведений туди в кайданах на міжнародний суд за всі ті незчисленні злочини проти людства, які він поповнив колись на спілку із своїм учителем Сталіним і які продовжує вже на власну руку. Він повинен бути поставлений під міжнародний суд за те, що був співавтором і посереднім та безпосереднім виконавцем народовбивчої політики Сталіна і його міжнародної змови на підбій людства. Він повинен відповідати перед міжнародним судом за масові могили, що ними засіяна Україна, — могили, в яких, як у Вінниці, поховано десятки й сотні тисяч помордованих чоловіків, жінок і дітей. Він повинен відповісти за масакру в Будапешті і за безліч подібних злочинів. Він, зокрема, повинен відповісти за всі ті зламання своїх міжнародних зобов'язань, за ті міжнародні розбишацтва, інтриги, змови і інші злочини, що він їх поповнив у кожній закутині світу.

Тим часом він сам приїжджає до Об'єднаних Націй з наявною метою виступати в ролі прокуратора проти З'єдинених Держав і в ролі світового миротворця. Світ, у якому таке можливе, не має багато виглядів на те, щоб пережити теперішню кризу в атомовій добі. До такого висновку мусять прийти всі ті народи, що спинилися в народовбивчому млині хрущовської імперії. У світі бо мусить бути щось зле, коли міжнародні злочинці такого маштабу, як Хрущов, можуть не тільки по ньому сновигати, але й виступати на найвищому міжнародному форумі, щоб не тільки брехнею прикривати свої злочини проти людства, але й під облудною маскою „мирної" пропаганди продавати свої народовбивні ідеї наївним людям.

Треба сподіватися, що представники ЗДА в Об'єднаних Націях, як і представники усіх інших вільних країн, в зустрічі з тим міжнародним злочинцем, що стільки пропаґандивного бруду вилив на цю країну на її президента й інших лідерів — скинуть, нарешті, свої дипломатичні рукавиці і своїми виступами посадять цього міжнародного злочинця там, де для нього єдине місце: на лаву обвинувачених!

Тим часом ми, громадяни цієї нашої вільної країни, зокрема ті, що виводять свій рід із катованої Хрущовим України, масово прилучуємось до всіх інших американських патріотів і нашими мирними та законними демонстраціями виявлятимемо те, чого не можуть виявити наші брати в поневоленій Україні: наш засуд розбишацької, народовбивчої політики імперіялістичного Совєтського Союзу, нашу погорду до Хрущова, що є виконавцем і уосібленням тих злочинів і тієї політики.

Оправдана тривога Кремлю

Справа із зістреленням американського розвідувального літака „У-2", що набрала світового розголосу в зв'язку з невдалою паризькою конференцією на вершинах і з „показовим" процесом пілота цього літака Поверса у Москві, як також виступ двох колишніх співробітників американської Національної Агенції Безпеки під час влаштованої для них у Москві пресової конференції із ревеляціями про організацію, методи й успіхи цієї Агенції в добуванні секретних інформацій про оборонний потенціял Совєтського Союзу й інших комуністичних держав — не були якоюсь компромітацією ЗДА, як це намагаються представити Совєти і як це повторюють за ними деякі незорієнтовані або й працюючі на користь Москви пресові органи на Заході.

Обидві справи, крім відомих неприємностей, мають ще й інший аспект. Зістрелення американського розвідчого літака „У-2" над Свердловськом, 1.200 миль в глибині совєтської території, і ствердження що такі лети відбувалися вже протягом довгих років, охоплюючи майже всю совєтську територію, показали Москві й світові, що совєтська оборонна система дуже недосконала і що З'єдинені Держави мали й мають докладний перегляд усіх совєтських мілітарних заходів і влаштувань. Цю неприємну для кремлівських самодержців правду унагляднили у великій мірі ревеляції американських зрадників Мічелла і Мартина. Вони довели, що ЗДА мають до диспозиції не тільки висліди розвідувальних летів, але й дуже широкі, просто всесторонні засоби для якнайакуратнішого виявлювання мілітарних і оборонних секретів Совєтського Союзу та інших держав. Згідно бо із зізнаннями Мічелла і Мартина, сама тільки Національна Агенція Безпеки ЗДА, крім якої діють ще й інші розвідчі агенції, диспонує велетенським апаратом для збирання потрібних їй інформацій. Апарат цей у кількості яких 10.000 осіб працює в рямцях бюджету 1.300.000.000 долярів, утримуючи 2.000 перехоплюючих станиць в усьому світі і маючи можливість відчитувати секретні коди Совєтського Союзу, комуністичного Китаю й інших „народних демократій".

Ось цей фактичний стан і є причиною глибокої тривоги кремлівських самодержців, очолюваних Хрущовим.

Тактика двох кандидатів

Президентські кандидати обох партій — Ричард Ніксон і Джан Кеннеді — зор'їздять по велетенському обширі З'єдинених Держав із промовами, в яких з'ясовують свій світогляд, програму та настанову до актуальної американської проблематики. На основі їх численних дотеперішніх виступів можна скласти собі такий приблизний образ їхньої передвиборчої тактики:

Ричард Ніксон виступає, як оптиміст. Він боронить балянс восьмирічної каденції адміністрації Д. Айзенгавера, підкреслюючи два моменти: що протягом того часу Америка сама уникнула війни й не допустила до більшої війни ніде у світі, — і що протягом того часу Америка дійшла до найвищого в її історії ступня добробуту. Ніксон твердить, що американська збройна й економічна потуга найперша у світі, що також в ділянці військової технології ЗДА неперевершені, і що тому твердження про вищість Совєтів та про відставання Америки — невірні фактично і недоцільні політично. Однак Ніксон перестерігає проти „стану задоволення" і вказує на конечність безперервного розбудовування збройних та господарських і культурних надбань. Ніксон признає важливість внутрішньополітичних, соціяльних і цивілізаційних питань, але на перше місце ставить питання зовнішньої політики, конкретно — боротьби проти комуністичного наступу.

Тактика Джана Кеннеді зовсім інша. Він критикує адміністрацію Д. Д. Айзенгавера за справи як внутрішнього, так і закордонно - політичного порядку. Кеннеді твердить, що „американський нарід втомлений тією течією американського життя, що веде до обниження національного престижу назовні та економічної несправедливости у себе вдома". Кеннеді противиться підкреслюванню сучасного „доброго" стану Америки і поручає говорити про конечність „ще ліпших часів у майбутньому". Він звертає увагу на успіхи Москви в холодній війні та скріплення московських впливів у широкому світі, на підвищення тону совєтських диктаторів і на дефензивний характер американської політики. Коли Ніксон, не називаючи Кеннеді на ім'я, прозоро натякає на замалий політичний і державно - адміністраційний досвід Кеннеді, то цей останній — так само не називаючи Ніксона — приписує йому чималу частину вини за гріхи адміністрації Айзенгавера, в якій Ніксон займає високе становище.

Обидва кандидати виступають рішуче проти вплутування релігії у виборчу президентську кампанію. Але найбільш спільною прикметою виборчої акції обох президентських кандидатів як і їх заступників — Генрі Кебота Ладжа і Линдона Джансона — є їх джентлменський тон. Ніяких образ, ніяких інвектив, ніякої лайки, — всі вони дають просто шкільну лекцію, як повинна вестися внутрішньополітична боротьба на базі чесної гри.

Любомир О. Ортинський

КОНФЕРЕНЦІЯ СОВЄТСЬКИХ І КОМУНІСТИЧНИХ СТУДІЙ

У рямках 56-го річного з'їзду Американської асоціяції політичних наук, що в днях 8 - 10 вересня ц. р. відбувався в Ню Йорку, автономна секція Асоціяції — Конференція совєтських і комуністичних студій відбула в суботу 10-го вересня ц. р. в залях готелю Статлер - Гілтон свої другі збори. Порядком інформації подано, що згадана Конференція совєтських і комуністичних студій постала тому два роки, як автономна одиниця Асоціяції, і об'єднує викладачів і дослідників совєтських та комуністичних проблем в ЗДА; її членами є кілька українців.

Збори Конференції почалися спільним обідом, на якому редактор „Ню Иорк Таймсу" і експерт совєтських справ цієї газети Геррі Шворц виголосив доповідь на тему сучасного міжнародного положення на тлі американсько-совєтських відносин. У доповіді Шворца, яка стягнула численну авдиторію, було зроблене засадниче ствердження такого змісту: під сучасну пору Совєтський Союз стоїть на висоті своїх міжнародних впливів так під оглядом престижу, як і під оглядом потужности, передусім мілітарної. Нема міжнародної проблеми, в якій не відчувалося б тиску Москви. На прикладі Куби, Південної Америки і Африки доповідач ілюстрував свою тезу, доказуючи, що зріст впливів СССР у великій мірі треба приписати фатальним помилкам ЗДА. Між іншим, на думку Шворца, великим недоліком американської зовнішньої політики є невміння розрізнювати між т. зв. „буржуазним націоналізмом" і комунізмом. Натомість Москва, зокрема тепер, іде на повну співпрацю з „буржуазними націоналістами" поза межами СССР, підтримує їхні аспірації і в такий спосіб з'єднує їх для себе і своє політики.

Протилежно до зросту впливів Москви назовні змалів, а радше скомплікувався її вплив всередині комуністичного бльоку, і сьогодні переживає вона поважну кризу. Угрунтовані на базі наказу-послуху відносини між Москвою й сателітами часів Сталіна заступили відносини зближені до узгіднення інтересів, переговорів і поступок. Такі відносини панують передусім між Москвою і Варшавою, до деякої міри між Москвою і Прагою, а також Будапештом. Найяскравішим і потенційно небезпечним є конфлікт між Пейпінґом і Москвою. Згідно з найновішими інформаціями уряд червоного Китаю наказав кільком десяткам совєтських фахівців негайно покинути країну, дозволивши при цьому — і це заслуговує на особливу увагу — юґославським кореспондентам передати цю інформацію закордон, з точним описом, як відбувалась депортація. На підставі англійських джерел Шворц поінформував про одверті нарікання совєтських громадян „поворотців", які оскаржують китайців в „ароґанстві" і провокуванні світової війни.

На думку доповідача загострення стосунків між Пейпінґом і Москвою не слід розглядати тільки з точки зору ідеологічних розходжень, але передусім треба мати на увазі особливості китайського характеру: бувши четвертиною людського роду, китайці, байдуже комуністи чи націоналісти, уважають за велику кривду для себе, що їх обмежують у відповідному, можна навіть сказати пропорційному до їх питомої ваги, впливі на міжнародні події.

Для китайських комуністів совєтсько - російське верховодство є тільки короткотривалим епізодом, може навіть — помилкою, бо ж, на їх думку, Китаєві призначено очолити й провадити людство на нові висоти соціяльного і національного життя. Китайсько - совєтські розбіжності, які, до речі, продемонстрував Китай у Тибеті, Індонезії і супроти Індії своїми потягненнями, що стояли у різкому дисонансі до совєтського курсу політики в цих просторах, криють великі можливості для політики Заходу, зокрема ЗДА, при умові, що знайдеться геніяльний державний муж і американська політика змодернізується. Відповідаючи на питання, Шворц між іншим висловився за визнання червоного Китаю, арґументуючи свій погляд ось як: „Треба забути за минуле і стосувати в міжнародній політиці новий підхід. При цьому не шкодить пригадати собі, що писав колись великий Макіявеллі". З уваги на те, що висновки Шворца тут і там були поперетикані гострою критикою республіканської адміністрації, а зокрема деяких промов Ладжа і становища Ніксона супроти комунізму, присутня членкиня Республіканського національного комітету дала доповідачеві гостру репліку.

Дальшу програму зборів виповнили два реферати і дискусія. Проф. Колумбійського університету П. Ціммер говорив на тему: „Совєтська політика в Східній Европі", а проф. В. Беліс з університету Мишиґен на тему: „Політичні наслідки останньої совєтської економічної реорганізації". Ціммер обмежився аналізою польсько - совєтських і угорсько - совєтських відносин від 1956 р., стверджуючи, що здушення угорського повстання було зворотною точкою у відносинах Москви з сателітами. Тоді, коли до 1956 року сателіти творили вогнище вічних неспокоїв і справляли Москві багато турбот, здушення угорського повстання „стабілізувало" відносини і їх пацифікувало. На думку Ціммера, у відносинах між Москвою й сателітами не зайде в найближчому часі ніяких поважних змін: ситуація устабілізується, а характер режимів залишиться тоталітарний.

Проф. В. Беліс говорив про політичні впливи на нещодавну реорганізацію або т. зв. децентралізацію совєтського господарського життя. У своєму інформативному, але дещо однобічному рефераті Беліс бачив, як одно з головних джерел реорганізації, розгру між кремлівськими можновладцями, передусім спір Маленков - Хрущов. Провівши аналізу причин, що привели до ліквідації МТС, доповідач ширше зупинився над проблемою поширення радгоспів коштом колгоспів, вбачаючи в теперішній совєтській сільсько - господарській політиці виразні тенденції до т. зв. радгоспізації, тобто перетворення колгоспів на радгоспи.

Висновки Беліса зустрілися з доповненнями й критичними заввагами проф. Ю. Товстера і П. Ювіліра. З українських учасників конференції автор цих рядків доповнив виклад Беліса, вказуючи на національний аспект совєтської децентралізації як шлях до частинного заспокоєння національних амбіцій молодої інтеліґенції не-російських республік СССР. В дискусії забирали також голос вимінні студенти, які недавно повернулись з СССР, між ними проголошений совєтською пропаґандою як американський „шпигун" і видалений з СССР Едвін Морел. Цікаві доповнення робили американські студенти, які мали змогу по кілька тижнів оглядати радгоспи та колгоспи, в тому числі радгоспи Київщини.

Конференцію совєтських і комуністичних студій попередила товариська зустріч, влаштована професором Колумбійського університету Джаном Газардом в його гостинній хаті. На зустрічі були присутні з українських гостей: д-р В. Білінський, В. Голубничий, пані і ред. В. Душник і д-р Л. О. Ортинський.

44,670,000

Комісар шкільництва Лоренс Дж. Дертік, який очолює уряд освіти ЗДА, повідомив на початку цього шкільного року, що до дитячих садків, народних і середніх шкіл (гайскулів) вписалося 44.670.000 учнів і учениць, — на 1.700.000 більше як минулого року. Це число буде напевно перевищене в наступному році і тому немає причини хвалитися цьогорічним рекордом. Для порівняння темпу приросту дітей в шкільному віці треба пригадати, що десять років тому, тобто в 1949-1950 шкільному році, до шкіл записалося 28.660.250 дітей. Отже, впродовж цього часу приріст становить більше як 16 мільйонів, що є пропорційним до зросту всього населення ЗДА.

Статистика стверджує, що приріст дітей в католицьких і інших приватних релігійних та світських школах більший, як у публічних. Пояснюється це тим, що батьки воліють посилати своїх дітей до приватних шкіл, а також тим, що публічні школи переповнені. Батьки вибирають приватні школи, в яких їхні діти можуть більше користати з науки, а після закінчення легше можуть дістатися до коледжів, до яких треба здавати вступні іспити.

Число дітей, починаючи від дитячих садків аж до восьмих кляс народної школи ц. р. має виносити 34.380.000 — на один мільйон більше, як в попередньому шкільному році. З того в публічних школах має бути 28.600.000, а в парохіяльних і інших приватних школах — 5.780.000. Це число поділяється на такі групи: в католицьких школах — 4.390.000, на 128.000 більше, як в шкільному році 1959 - 1960; в інших приватних школах або в спеціяльних школах при учительських коледжах, має бути — 1.210.000 учнів.

В середніх школах (гайскулах), де навчаються діти від 9-ої до 12-ої кляси, число записаних учнів становить — 10.290.000, на 700.000 більше, як рік тому. До католицьких середніх шкіл записалось — 850.000 школярів, на 25.000 більше, як в 1959 - 1960 році. В інших спеціяльних середніх школах навчатиметься цього року 90.000 учнів, а в інших приватних середніх школах — 350.000, на 75.000 більше, як попереднього року. Отже, разом у всіх приватних середніх школах цього року має бути 1.290.000 школярів.

Важливою є й справа вчителів для всіх тих учнів, публічних і приватних шкіл, від дитячого садка аж до четвертої кляси середньої школи.

Минулого року в усіх публічних школах було 1.366.884 учителі. Крайове виховне товариство обраховує, що цього року треба збільшити число вчителів на 135.000. Федеральний уряд освіти ствердив, що 98.900 учителів не мають повних кваліфікацій для праці в школах, в яких вони працюють. Але спеціялісти від шкільних справ заявляють, що серед цих учителів є немало дуже добрих працівників.

Крайове освітнє товариство найбільше занепокоєне недостачею вчителів народних шкіл. Число нових учителів народних шкіл в цьому році виносить 48.830, а число нових учителів середніх шкіл збільшується новими випускниками на 80.465. Але запотребування на нових учителів початкових публічних шкіл в порівнянні до запотребування на учителів середніх шкіл відноситься як 8 : 5 До цього треба ще додати що в запотребуванні на нові вчительські сили не взято під увагу приватних шкіл.

Але в цих сумних статистичних даних є й ясні числа Збільшується число вчителів таких важливих предметів, як математика, фізика, хемія, природознавства, вчителів чужих мов і англійської мови. Число вчителів математики в середніх школах зросло в цьому році на 31.9%, а вчителів фізики, хемії та природознавства на 26.4%.

Департамент освіти обраховує, що в цьому році треба 132,400 нових клясних приміщень. Конґрес не вспів ухвалити нового законопроєкту про федеральну допомогу на будову нових шкільних будинків, і тому окремі стейти та міські самоуправи мусітимуть самі подбати про те, щоб влаштувати всіх дітей у наявних шкільних будинках. До цього треба додати, що минулого року, не зважаючи на недостачу приміщень, всі діти в шкільному віці могли навчатися в школах. Коли говориться про потребу нових шкільних будинків, то мається на увазі поліпшення умовин навчання.

Шкільна влада заряджує, щоб на випадок потреби, в деяких шкільних будинках навчання відбувалося на дві зміни. Цього року коло 330,-000 учнів народних шкіл і коло 270.000 середніх користатимуть з такого способу двозмінного навчання. Це дуже малий відсоток на всіх 44,-670.000 школярів американських шкіл.

Оця статистика дає ясний образ американського початкового і середнього шкільництва. Як бачимо, хоч і є в ньому недостачі, але вони дуже незначні. Американські виховники дбають про поліпшування метод навчання і впроваджують зміни в навчальному матеріялі, про що недавно писалося на сторінках „Свободи".

Американське шкільництво йде з духом часу, який ставить нові вимоги до держав і народів на початку нової атомової доби.

● **Керована ракета „Ніке- Геркулес"** над досвідним летовищем у Вайт Сендс, Ню Мексіко, знищила свою посестру в повітрі на висоті 90-ох миль. Армія повідомляє, що обидві керовані ракети типу „Ніке-Геркулес" летіли зі швидкістю на сім разів більшою від швидкости звуку, коли взяти до уваги комбіновану швидкість обидвох ракет. Ці ракети — це головна зброя проти далекосяжних ворожих ракет. Обидві ракети мали інспльозивні матеріяли.

Іван Кальмук

З ПОДОРОЖІ ПО УКРАЇНІ

(9)

Заступник капітана сказав жартом, що як пошкрябати злегка „русского", то під сподом завжди можна знайти українця, а як той „русский" вип'є зо три чарки горілки, то співатиме українських пісень і танцювати буде гопака.

Пропливши Переяслав, ми потиснули один одному руки і розійшлися спати. Усі мої співрозмовці були людьми з якоїсь вищої совєтської кляси, бо всі були краще зодягнені і кожен з них мав для себе каюту на пароплаві, тоді як колгоспники так і лежали з дітьми покотом на покладі і в коридорі, що й годі було перейти, щоб не наступити на когось.

Поклавшися спати, спросоння почув я гамір і побачив, що корабель зупинився. Із моєї каюти було видно, як колгоспниці виносили з корабля мішки з мукою, щонайменше 50 кілограмів кожний, і скидали їх на маленький селянський віз. Одна з них несла мішок із печеним хлібом. Це було малесеньке село над Дніпром і по деяких хатах горіло ще світло. Я не міг зрозуміти навіщо селянам треба було з таким трудом привозити звідкілясь муку і хліб до свого села.

На могилі Шевченка

О 8-ій годині ранку ми прибули до Канева. Шевченкову статую на високому постаменті на Канівській горі було видно вже здалека, але щоб доїхати до неї, треба уже брати автобус.

Вийшовши дерев'яними сходами нагору, ішли ми далі вже ґранітними сходами до пам'ятника. Обабіч сходів могила гарно обсаджена квітами, грядки виглядають наче вишивка. Зупинившись на горі під пам'ятником, я набрав собі на пам'ятку землі з-під плити, на якій був напис: „Як умру, то поховайте".

Людей на могилі було мало, бо вакації ще не почалися. Мій знайомий зі Львова пішов до Канева і я дав йому гроші, щоб купив трохи харчів і яких напоїв. Сам же почав фільмувати могилу, пам'ятник і Шевченків музей. За цей час повиходили на могилу й інші пасажири корабля, між ними всі, що розмовляли вночі зо мною по дорозі з Києва. Сфотографував я всіх на тлі пам'ятника і потім сфотографувався з ними.

Спочивши і поївши, пішли ми оглядати околицю. Оподалік від могили надибали мармурову плиту з дубовим хрестом і написом, що тут спочивають тлінні останки сторожа Шевченкової могили. Прізвище його я не запам'ятав. Музею ми не могли оглянути, бо його в той час переробляли і всі залі були порожні. Казали нам, що біля могили Шевченка мають побудувати хатинку — таку, як про неї він мріяв.

Згодом пішли ми з одним із моїх знайомих із корабля і з нашими жінками над Дніпро і, побачивши човни, посідали в них, щоб трохи повеслувати. Далі взяла нас охота поплавати, і ми поплили на другий берег Дніпра. Відпочивши там трохи на білому піску, вернулися до своїх. Вода була тепла й чиста, і всі, що їхали з нами кораблем, почали купатися. — „Таких туристів, як ви, — казали мені мої нові знайомі, — у нас мало.

М. Лисиця

ЧИ МОЖНА БАЧИТИ В ТЕМРЯВІ?

(2)

Проте не тільки армії потрібні електронно-оптичні перетворювачі й інфра-червоні прилади. Насамперед вони використовуються в наукових і технічних потребах.

Одні з перших конструкцій електронно-оптичних перетворювачів були використані для вивчення інфрачервоних спектрів випромінювання. Перетворивши невидимий спектр у видимий, можна значно швидше розібратися в деталях атомово-молекулярної будови випромінюючої речовини. Це можна використати і в фабричній лябораторії для проведення спектральної аналізи металів і сплавів.

В останні роки до електронно-оптичних перетворювачів все частіше звертаються астрономи. За допомогою цих приладів їм вдалося розв'язати ряд важливих наукових питань. Наведемо деякі приклади.

Кожному з нас у зоряні ночі не раз доводилось милуватися Чумацьким шляхом. Густо всіяний зорями, він стелиться через усе небо з півночі на південь. Якщо придивитись до нього, можна помітити зовсім темні місця, де немає зірок. Це так звані „вугільні мішки".

Спостереження, проведені над ними з допомогою інфрачервоних променів підтвердили уже раніше висловлену думку про існування великих скупчень космічного пилу, що закриває від нас зоряні скупчення. Космічний пил не є великою перешкодою для інфрачервоних променів, в той час коли видимі промені ним інтенсивно збираються і розсіюються. Потрапляючи в поєднаний з електронно-оптичним перетворювачем телескоп, вони дають можливість спостерігати зорі, відгороджені від нас пиловими туманностями.

Електронно-оптичні перетворювачі допомогли зробити ряд цінних висновків про світіння сонячної корони і нічного неба.

Деякі фотокатоди досить добре реагують не тільки на інфрачервоне, а й на звичайне проміння, тому електронно-оптичний перетворювач може бути використаний в ролі підсилювача. До речі, в наведених раніше прикладах він теж виконував цю функцію, однак основне його завдання полягало в перетворенні невидимого зображення у видиме. А тепер слабеньке видиме зображення перетворюється теж у видиме, але яскравість його значно вища початкової. Це підсилення є наслідком прискорення руху електронів у сильному електричному полі, що утворюється зовнішнім джерелом між фотокатодом і анодом. Чим більшої швидкости набуває електрон в такому полі, тим яскравіший спалах він дає на аноді.

Додаткове підсилення дало астрономам змогу, так би мовити, „розширити" всесвіт. Справа в тому, що яскравість найвіддаленіших зірок і позагалактичних туманностей така мала, що навіть з допомогою хороших телескопів їх майже неможливо спостерігати. Щоб одержати фотографії таких космічних тіл і скупчень, конечно користуватися тривалими експозиціями і втрачати дорогоцінний для вченого час. І саме тут на допомогу прийшов електронно-оптичний перетворювач. Він допоміг підвищити у тисячу разів і навіть більше яскравість початкового зображення.

Залишимо тепер астрономію і звернімось за прикладами до медицини, біології і техніки.

Почнімо з рентґенодіяґностики. Як відомо, вона за допомогою рентґенівських променів виявляє небажані зміни у людському організмі і встановляє на цій основі причини, що викликали ці зміни. Але таким шляхом не завжди легко встановити захворювання. Небажані, болісні явища, про які лікар дізнається від хворого, вказують на конечність просвітити рентґенівським промінням певну частину тіла. Розглядаючи її тіньове зображення на світному екрані, лікар-рентґенолог повинен встановити відхилення від норми, якщо воно є. І от трапляється, що лікар змушений констатувати відсутність будь-яких змін, хоч насправді незначні зміни і є, однак нечіткість зображення не дає змоги виявити їх.

Практика показала, що в таких випадках електронно-оптичний перетворювач допомагає збільшити яскравість у кілька сот разів, чого цілком досить.

Аналогічно використовуються подібні прилади і в рентґено-дефектоскопії, що виявляє дефекти (тріщини, порожнини і т. д.) в металевих зливках і різноманітних промислових виробах.

Електронно-оптичний перетворювач в поєднанні з мікроскопом значно розширяє можливості вченого. Якщо всі елементи клітини зовсім прозорі для видимих променів, то в інфрачервоній і ультрафіолетовій ділянці спектра вони можуть порізному збирати світло. Отже, в остаточному зображенні, що утворюється на екрані, ми не тільки виявимо окремі деталі будови клітини, а й зможемо спостерігати динаміку її розвитку.

Використання електронно-оптичних перетворювачів у мікроскопії ще не вийшло за межі лябораторних досліджень. В недалекому майбутньому ми будемо свідками широкого застосування цих приладів і в науковій лябораторії і на виробництві.

[„Україна"]

ПОВІДОМЛЕННЯ

У СПРАВІ ПОРАДКУ ПІД ЧАС АНТИХРУЩОВСЬКИХ МАНІФЕСТАЦІЙ

Українці міста Ню Йорку і околиць, на заклик свого Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій, приготовляються до масових демонстрацій проти ката України Нікіти Хрущова. Успіх цих маніфестацій залежить у великій мірі від їх організації та порядку і тому важливе, щоб ми їх дотримували.

ІНСТРУКЦІЯ

Порядок походу в неділю, 18-го вересня 1960:

1. Транспарент: „Українці".
2. Американські й Українські Прапори.
3. Духовенство.
4. Ветерани.
5. Представники Організацій
6. „Пласт".
7. СУМА.
8. МУН.
9. ОДУМ.
10. Школа Українознавства.
11. Жіночі Організації (в темних одягах).
12. Політичні Організації.
13. Братські Обезпечені Організації.
14. Культурно - освітні Організації.
15. Харитативно - допомогові Організації.
16. Професійні Організації.

У поході просимо придержуватись таких правил:

1. Учасники походу йдуть шістками.
2. Кожна Організація визначує свого Провідника. Він відповідає за цілість групи в поході.
3. Провідники Організацій чи груп, ідуть попереду їх.
4. Коли Організація має в своїй похідній групі дітей, жінок і мужчин, то вони йдуть шістками в такому порядку, як подано: діти, жінки, мужчини.
5. Учасники походу (крім дітей) повинні бути, як можливо, в темних одягах.
6. Іти в зразковому порядку, тримати віддаль і крок.
7. Найбільшою прикрасою усіх походів є наша молодь, передусім дівчата в народних одягах. Подбаймо, щоб їх було якнайбільше!

Кличі і транспаренти будуть роздані окремо!

Дуже бажане, щоб Організації створили для походу живі картини з недолі нашого народу на Рідній Землі під московським комуністичним режимом, або в засланні, чи на примусовому поселенні — каторзі. Для прикладу: колгоспне ярмо, концтабори, Казахстан. **Переслідування Віри й Церкви!** Такі картини прикують найбільше увагу пресових і телевізійних репортерів. Бажані також летючки в англійській мові!

Під час походу й пікетування — призначені нами окремо особи, будуть давати інформації представникам преси, радіорепортерам і всім зацікавленим.

Окремі пресові комунікати готуємо ми.

ПРОСИМО: В поході й пікетуванні мусить бути втриманий спокій і лад! Виступаємо достойно!

Слідкуйте за нашими проголошеннями в пресі й радіо!

КОМІТЕТ О. А. У. ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ

● У Кенії в Африці дві мурииські партії сваряться з приводу 100,000-ої фондації, яку родина сенатора Кеннеді створила для студіюючих в Америці студентів з Кенії. Африканський ватажок Том Мбоя сердитий на уряд ЗДА, який готов перевезти на свій кошт отих стипендіянтів, знову ж його противники критикують той стипендійний фонд, як ніби засіб багатої родини Кеннеді робити собі політичний капітал.

З наших буднів

ПО-ОЛІМПІЙСЬКЕ

„Свобода" з 7-го вересня назвала тенісовий і плавацький турніри на Союзівці „Малою Олімпіядою", порівнюючи її до тієї, великої, що закінчилася в Римі. з таким окресленням аж ніяк не можна погодитись. Коли взяти на увагу, що в неділю 4-го вересня кухня видала 1,200 обідів, а в барі „Веселка", на моїх таки очах, не стало „скача", то згадана імпреза абсолютно не заслуговує на назву „малої".

Якщо йде мова про розподіл трофеїв учасникам обох турнірів, то керівника тенісових змагань, інж. Богдана Рака з КЛК я нагородив би такою великою чашею, як гора Маківка — за те, що по-геройськи держався три дні на полі бою, під парасолею, і не впав із перевтоми. Зараз після нього стоїть у мене на списку до відзначень пан Берізка, — за те, що дуже файно змонтував мікрофони і що платівки з національними гимнами не „затялися" ані разу.

Очевидно, не одна, а три золоті медалі належаться п. В. Квасові за те, що створив чудо і розмістив під час „вікенду" таку масу народу. А вже п. Данилові Слободянові повинен нарешті Головний Уряд справити — якщо не золоту, то хоч срібну файку за те, що половину душі своєї віддав і віддає далі Союзівці.

Під час тенісових змагань я був у справжньому клопоті, коли то в четвертьфіналі зустрілися на корті ч. 3 інж. Мирон Лепкалюк з колегою О. Гайським з Клівленду. Обидва мої добрі приятелі, обидва файні хлопці, отже я не знав, за ким маю тягнути. Переможцем вийшов О. Гайський, за те інж. Лепкалюк цілковито побив його в танцювальному турнірі під зоряним небом, і то в чарльстоні!

Не буду багато розписуватись про плавацький турнір, бо я сам не плаваючий, не нуркуючий, і тримаюся здалеку від басейну. А були там такі русалки, як п-на Мотря Восвідка, і чоловік здуру міг би втратити голову та й пірнути за нею в воду! Все ж таки прикре враження зробило на мене те, що стартовому судді, інж. Рублеві, „фурт-фурт" відмовляв послуху його „кулемет", і бідні діти по три рази надурно бебевхали в воду, не чуючи стрілу. Ясно, з такою вогнепальною зброєю України не здобудеш! Коли ж „кулемет" замінили на свисток — справи пішли гладко. Зрештою, керівник змагань, колега О. Лисяк, як дивізійний ветеран, панував над ситуацією залізною рукою, тому всі плаваки скакали в воду у тверезому стані.

Хотів я написати кілька теплих слів і про „Веселий Львів", коли ж колега О. Гайський формально заборонив мені, кажучи, що він створить на цю тему цілу поему! Ол райт, хай собі творить на здоров'я. Однак не можу відмовити собі приємности, щоб не відмітити виступу Марійки Лисякової та її „Рушничка", що сильно взяв за серце і мене, і всю шановну публіку! Між іншим — цей „Рушничок" став тепер у нас такий популярний, як три-чотири роки тому „Любіть Україну". Дай Боже довгий вік і спокійний сон крайовим композиторам і поетам, що творять, ніби для нас, такі шедеври! Шкода, що не можна їх запросити під зоряне небо, на вибори „Міс Союзівки"!

Ікер

● У Парижі совєтський амбасадор Сергей Віноградов зголосився до президента де Голя і впродовж 35-х хвилин переконував його, щоб він поїхав до Ню Йорку на сесію Генеральної Асамблеї ОН, де він зустрівся б із Хрущовом. Де Голь рішуче відмовився.

● У Лондоні помер сер Гаролд Делф Джіллісс, який перейшов до історії медицини, як батько пластичної хірургії. Він почав стосувати її після першої світової війни на вояках з покаліченими обличчями і від того часу перевів тисячі таких операцій. Він втішався найбільшою славою в колах артисток і артистів, які внаслідок нещасливих випадків діставали пошкодження тіла, що грозило їм втратою праці: пластичні операції рятували їм їх давній гарний вигляд. Д. Джіллісс мав 78 років.

ЗДА висилають воєнні кораблі на води суміжні з Ляосом

Тайпей, Формоза. — Сьома американська фльота, стаціонована на водах Далекого Сходу, дістала наказ вислати деякі кораблі на води Південно-китайського моря з уваги на тривожну ситуацію в Південному В'єтнамі та Ляосі. У зв'язку з посиленням діяльности комуністів, організованих та висиланих у ті дві країни з Південного В'єтнаму або просто з комуністичного Китаю, що межують із обома тими малими південно азійськими країнами, державний департамент у Вашингтоні видав у минулу суботу пересторогу, що Америка не буде придивлятись байдуже до використовування комуністами тамошніх труднощів для захоплення влади. Транспортний корабель „Ленаві" із 1.200 вояками морської піхоти і корабель „Томастон" для висадних операцій — знаходяться в з'єднанні, що виплило з вод Формози в напрямку Південно-китайського моря. Тим часом у Ляосі ситуація погіршилась, бо не вдалася спроба „конференції круглого стола" між прем'єром Суванною Фоумою та князем Боун Оумом, що проголосив створення революційного комітету, ворожого урядові Фоуми. Названий прем'єр проголосив, що він користується довір'ям короля і що король казав йому „завести порядок". Князя Оуму, як і генерала Носавана, що очолюють прозахідній і ясно антикомуністичний рух в Ляосі, проголошено „бунтарями". Тому Ляосові знову загрожує громадянська війна.

107 мільйонів американців є у виборчому віці

Вашингтон. — Статистичне бюро ЗДА оцінює, що цього року є коло 107 мільйонів американців у виборчому віці, який дозволяє їм голосувати в дні 8-го листопада. Але це бюро вияснює, що в дійсності не всі ті 107 мільйонів будуть голосувати, бо вони з різних причин не матимуть виборчого права. До тих американців, які не будуть голосувати, належать: 1) Ті всі, які не відповідають виборчим вимогам у своїх стейтах; 2) Ті, що перебувають у в'язницях або в шпиталях для умово хворих; 3) Ті, що живуть в Дистрикті Колумбія; 4) Ті, що не мають постійного осідку в жадному стейті. До числа 107 мільйонів бюро зараховало всіх тих американців, які живуть в 46-ох стейтах, і які покінчили 21-ий рік життя. Тих американських громадян, які закінчили 18 років і живуть в стейтах Джорджія і Кентаки. Аляска признає виборче право тим, які скінчили 19 років, а Гаваї по закінченні 20-го року. Найбільше виборців має стейт Ню Йорк — 10.788.000 і Каліфорнія — 9.219.000; найменше Аляска — 83.000 та Невада — 174.000.